

Regeringskansliet, Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Diarienummer:
IMY-2024-2479

Ert diarienummer:
LI2023/00546

Datum:
2024-04-16

Yttrande över Havs- och vattenmyndighetens redovisning av uppdrag om att föreslå förbättringar av Sveriges genomförande av artikel 12.4 i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har granskat förslaget huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

IMY lämnar följande synpunkter.

Redovisningen innehåller beskrivningar och analys av hur den tänkta kamerabevakningen påverkas av regleringen i kamerabevakningslagen (2018:1200) och dataskyddsförordningen¹. De resonemang som förs utgår dock från en bevakning där utgångspunkten är att personuppgifter inte ska behandlas, samt att ingen bevakning ska ske av platser dit allmänheten har tillträde. Det är således fråga om en typ av bevakning som inte är särskilt integritetskänslig. Genom den föreslagna regleringen ges dock Havs- och Vattenmyndigheten möjlighet att meddela föreskrifter om andra typer av betydligt mer integritetskränkande bevakning. Exempelvis skulle sådan bevakning kunna innebära kontinuerlig bevakning av arbetstagare med bildinspelning och även avlyssning och/eller inspelning av ljud, vilket är särskilt integritetskänsligt². I redovisningen saknas resonemang kring bland annat proportionalitet och nödvändighet i förhållande till sådan bevakning. IMY anser att även en analys av mer ingripande kamerabevakning, utifrån hela den relevanta regleringen i dataskyddsförordningen, bör göras i ett fortsatt lagstiftningsarbete.

IMY konstaterar att syftet i förslaget till ny lag om datainsamling genom kamerasystem är bredare än utgångspunkten för själva regeringsuppdraget. Det angivna syftet med den föreslagna lagen är enligt alternativ 1 även att säkerställa datainsamling genom datainsamlingsförordningen för att uppfylla kraven i den gemensamma fiskeripolitiken, vilket alltså går utöver syftet att uppfylla förpliktelser enligt art. 12.4 i art- och

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

² Prop. 2017/18:231 s. 67.

habitatdirektivet. I redovisningen uppges på sida 57 dessutom att tillämpningsområdet för alternativ 1 "torde" inkludera det som anges i det bredare alternativ 2, det vill säga även övriga skyldigheter enligt EU:s miljölagstiftning. Om syftet är bredare än enbart att uppfylla förpliktelser enligt art. 12.4 i art- och habitatdirektivet blir vikten av en gedigen integritetsanalys utifrån regleringen i dataskyddsförordningen, enligt vad IMY anført ovan, desto större eftersom bevakning i flera syften kan bli mer omfattande.

Redovisningen pekar ut artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, rättslig förpliktelse, som aktuell rättslig grund för nu aktuell bevakning. En sådan rättslig förpliktelse ska enligt artikel 6.3 fastställas i unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. En rättslig förpliktelse innebär att det i lagstiftningsarbetet har gjorts en generell proportionalitetsbedömning, där behovet att bevaka i utpekade syften måste ha ansetts väga tyngre än intrånget i enskildas fri- och rättigheter på respektive plats som utifrån regleringen kan komma att bevakas.³ Utifrån vad IMY känner till är det inte vanligt med rättslig förpliktelse som rättslig grund för att kamerabevaka i Sverige.⁴ Det har dock nyligen lagts fram ett förslag om kamerabevakning på slakterier, där den rättsliga grunden är en ny lag som föreskriver att sådan bevakning ska vara obligatorisk.⁵

I skäl 41 till dataskyddsförordningen anges att en rättslig grund eller lagstiftningsåtgärd bör vara tydlig och precis och dess tillämpning bör vara förutsägbar för personer som omfattas av den. IMY konstaterar att om det är otydligt vilken bevakning den rättsliga förpliktelsen ska avse är det dels svårt för enskilda personer att förutse regleringens tillämpning. Det är också svårt för lagstiftaren att göra en proportionalitetsbedömning som tar varje sådan plats som kan bli aktuell i beaktande, om regleringen är för ospecifik. Det ursprungliga ändamålet med den föreslagna bevakningen, det vill säga att övervaka oavsiktlig fångst och oavsiktligt dödande av vissa djurarter, skulle enligt IMY kunna innebära ett sådant bevakningsbehov som skulle kunna göra att bevakningen anses vara proportionerlig. Eftersom det enligt vad IMY anført ovan är oklart vilken bevakning som faktiskt omfattas anser IMY dock att det saknas resonemang som visar att regleringen är tillräckligt tydlig, preciserad och förutsägbar. IMY rekommenderar därför att det i det fortsatta lagstiftningsarbetet förtydligas vilka syften den rättsliga förpliktelsen ska avse, och att det finns en proportionalitetsbedömning som täcker in den potentiella bevakningen.⁶

Till stöd för den typen av bedömning har IMY tagit fram en vägledning för integritetsanalys i lagstiftningsarbete⁷ som kan vara ett stöd i det fortsatta arbetet. I det fortsatta arbetet bör även övriga uppdrag om kamerabevakning på fiskefartyg, bland annat försök som skett i syfte att se till att landningsskyldigheten efterlevs, inkluderas så att en ny reglering av sådan bevakning blir samlad och på ett tydligt sätt omfattar samtliga relevanta syften.

Namnet på den nya lag om datainsamling genom kamerasystem som föreslås indikerar ett bredare tillämpningsområde än vad lagen har. Namnet bör enligt IMY därför förtydligas så att det framgår inom vilken typ av område datainsamling med kamerasystem ska ske. Det kan exempelvis ske genom att "inom fiskerisektorn" eller liknande läggs till i namnet.

³ Se t.ex. artikel 5 och 6.3 i dataskyddsförordningen, samt skäl 4 i beaktandesatserna.

⁴ Jfr SOU 2024:27 Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter, sid. 332.

⁵ SOU 2023:27 Kamerabevakning för ett bättre djurskydd, sid 112.

⁶ Jfr SOU 2023:27 sid. 137–139 och de resonemang som förs där.

⁷ Se <https://www.imy.se/publikationer/vagledning-for-integritetsanalys-i-lagstiftningsarbete/>.

Vad gäller det föreslagna undantaget från tillståndskravet i kamerabevakningslagen samt 7 § i den föreslagna lagen om datainsamling med kameran system konstaterar IMY att 2023 års kamerabevakningsutredning den 15 april 2024 har lagt fram förslag till förändringar av kamerabevakningslagen⁸. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025 och innebär bland annat att den tillståndsplikt som idag finns för vissa aktörer tas bort i sin helhet och att begreppet plats dit allmänheten har tillträde utmönstras. Den som kamerabevakar med stöd av en annan rättslig grund i dataskyddsförordningen än myndighetsutövning eller utförande av uppgift av allmänt intresse, kommer inte heller att omfattas av den nya regleringen i kamerabevakningslagen om dokumenterad intresseavvägning och förteckningskrav över pågående samt avslutad bevakning.⁹ Om förslagen genomförs kommer något undantag från tillståndsplikten i kamerabevakningslagen för den föreslagna bevakningen inte vara nödvändigt att införa. Det samma gäller därmed även 7 § i den föreslagna lagen om datainsamling med kameran system.

Detta yttrande har beslutats av enhetschefen Jenny Bård efter föredragning av juristen Sebastian Caicedo Gordh.

Jenny Bård, 2024-04-16 (Det här är en elektronisk signatur)

⁸ SOU 2024:27.

⁹ Se SOU 2024:27 sid 476–480.